

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.21.205.44

**Inventaris van het archief van F.N.
Nieuwenhuijzen [levensjaren 1819-
1892], (1819) 1835-1876**

Versie: 08-08-2019

A.M. Tempelaars

Nationaal Archief, Den Haag 1985

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Bronnen.....	9
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	10
De verwerving van het archief.....	10
Inhoud en structuur van het archief.....	11
Verantwoording van de bewerking.....	11
Verwant materiaal.....	12
Beschikbaarheid van kopieën.....	12
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	13
A. ALGEMEEN.....	13
B. AMBTENAAR BINNENLANDS BESTUUR.....	14
1. Assistent-resident in de Noorderdistrikten van Makassar, 1847-1849.....	14
2. Assistent-resident van Madoera, 1853-1855.....	14
3. Resident van Riouw, 1855-1857.....	14
Algemeen.....	14
Kwestie rond het sultanaat Lingga Riouw.....	15
Kwestie rond het sultanaat Siak Sri Indrapoera.....	16
4. Resident van Soerakarta, 1858-1864.....	16
5. Waarnemend resident van Djokjakarta, 1863.....	18
C. GOUVERNEMENTS-COMMISSARIS.....	20
1. Gouvernements-commissaris in de Zuider- en Oosterafdeling van Borneo, 1859-1860.....	20
2. Gouvernements-commissaris voor Atjeh, 1873.....	21
D. LID EN VICE-PRESIDENT VAN DE RAAD VAN NEDERLANDS-INDIË, 1865-1873.....	24
E. STUKKEN AFKOMSTIG VAN ZIJN ECHTGENOTE, W.L.C. NIEUWENHUIJZEN-SIJTHOFF VAN KERVEL.....	25

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Collectie 442 F.N. Nieuwenhuijzen [1819-1892]

Periodisering:

archiefvorming: 1835-1876

oudste stuk - jongste stuk: 1819-1876

Archiefbloknummer:

C22154

Omvang:

88 inventarisnummer(s); 0,50 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Frederik Nicolaas Nieuwenhuijzen (1819-1892)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Frederik Nicolaas Nieuwenhuijzen (1819-1892) begon net aangekomen, als 15-jarige onbezoldigd klerk bij de Algemene Secretarie van Nederlands-Indië. Hij krom snel op en bracht het uiteindelijk tot vice-president van de Raad van Nederlands-Indië. Het archief bevat stukken die hij heeft opgemaakt of verzameld tijdens zijn functies in Nederlands-Indië, o.a. betreffende zijn contacten met de inlandse vorsten en de hogere bestuurlijke autoriteiten. Nieuwenhuijzen was bevriend met de staatsman Fransen van de Putte en onder gouverneur-generaal James Loudon betrokken bij de Atjeh-oorlog van 1873.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Collectie 442 F.N. Nieuwenhuijzen [1819-1892], nummer toegang 2.21.205.44, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Nieuwenhuijzen, 2.21.205.44, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Frederik Nicolaas Nieuwenhuijzen werd op 22 oktober 1819 in Amsterdam geboren als zoon van Otto Hendrik Nieuwenhuijzen en Margaretha Cornelia Wilhelmina Lutjens. Zijn vader was tabakskoper en commissionair in koloniale waren.

Op 15-jarige leeftijd reisde hij alleen naar Batavia, waar hij vermoedelijk onderdak vond bij zijn oom Hendrik Jacob Lutjens, die als kolonel van het Oost-Indisch Leger en later als directeur van Financiën een vooraanstaande positie in de Indische samenleving innam.

Zijn bijzondere capaciteiten tezamen met het milieu, waarin hij verkeerde hebben gezorgd voor een uiterst opmerkelijke carrière, die zou voeren van onbezoldigd klerk tot vice-president van de Raad van Nederlands-Indië. Begin december 1834 aangekomen wist Nieuwenhuijzen binnen 14 dagen een baan te krijgen als onbezoldigd klerk bij de Algemene Secretarie, waar hij in dermate gunstige zin opviel, dat promoties tot bezoldigd klerk (1835), 1e klerk (1838), 2e commies (1838) en 1e commies (1840) spoedig bereikt werden. De Algemene Secretarie is voor Nieuwenhuijzen een uitstekende leerschool geweest. De centralistische opzet van de Indische administratie deed vrijwel iedere te nemen beslissing van enige importantie belanden ten burele van de gouverneur-generaal en zijn secretarie. Zodoende kon hij kennis nemen van alle voorkomende bestuurlijke en politieke kwesties. Naar analogie zijn er diverse voorbeelden van Indische ambtenaren, die via een leerperiode bij de secretarie het tot hoge posten hebben weten te brengen. Hoewel Nieuwenhuijzen de opleiding aan de Delftse Academie miste, werd hem bij Koninklijk Besluit van 22 april 1842 nummer 95 desondanks het radikaal van Indisch ambtenaar verleend, waardoor een benoeming bij het binnenlands bestuurscorps mogelijk werd. In 1843 werd hij aangesteld tot residentie-secretaris in Banjoemas.

Hij bleef hier slechts twaalf maanden en werd in gelijke betrekking verplaatst naar de residentie Bagelen, waar hij het onbeperkte vertrouwen genoot van resident Von Schmidt auf Altenstadt.

In 1847 werd hij bevorderd tot assistent-resident van de Noorderdistrikten van Makassar met standplaats Maros. Het was een moeilijke post in het landschap Gowa met de naburige leenroerige landschappen Boni en Tanette, waar gedurende de 19e eeuw diverse expedities naar ondernomen werden. De gouverneur van Celebes (en latere vice-president van de Raad van Nederlands-Indië), De Perez, leerde daar zijn verdiensten waarderen en zou hem protegeren sindsdien. Toen De Perez in 1849 met het bestuur over Soerabaja werd belast volgde Nieuwenhuijzen zijn vorige chef als assistent-resident van politie, waar hij o.a. bijdroeg tot het ontslag van de regent van Soerabaja vanwege "knevelarij". In februari 1853 volgde zijn plaatsing in de toendertijd aan Soerabaja onderhorige assistent-residentie Madoera, waar hij de

Nederlandse vertegenwoordiger was aan het Hof van de Panembahan. Anderhalf jaar later werd hij benoemd tot assistent-resident van Probolinggo in de residentie Besoeki.

Vanaf zijn benoeming tot resident van Riouw (1855) zou hij regelmatig gebruikt worden als trouble-shooter in de verhouding van het gouvernement tot diverse inlandse vorstendommen.

Toen Engeland en Nederland in 1824 bij het Traktaat van Londen alle geschillen regelden, die uit de koloniale overdracht van 1816 waren voortgekomen, had Engeland afgezien van alle aanspraken op Sumatra. De ongebreidelde Engelse expansie vanuit Singapore maakte het noodzakelijk de zaken te regelen ten aanzien van de nabij gelegen sultanaten Lingga Riouw en Siak Sri Indrapoera. Bovendien diende een Engelse versterking, met goedvinden van Siak op Bengkalis gevestigd, ontmanteld te worden. Nieuwenhuijzen werd bij geheim gouvernementsbesluit met beide taken belast. Na het onttrenen van de sultan van Riouw, Machmoed Shah, en de benoeming van een gouvernementsgezinde opvolger kon een nieuw traktaat met dit landschap gesloten worden. Tevens konden de Engelse invloeden worden teruggedrongen na het sluiten van een nieuw traktaat met de vorsten van Siak. Het leverde hem een koninklijke onderscheiding en diverse tevredenheidsbetuigen van het gouvernement op.

In 1857 werd Nieuwenhuijzen als resident verplaatst naar Pekalongan, doch spoedig hierna (1858) volgde zijn benoeming tot resident van Soerakarta. Een uitermate delicate plaatsing vanwege de nog altijd slepende opvolgingskwestie van de na de Java-oorlog verbannen Soesoehoenan. Na een voorlopige voorziening in 1858 wist Nieuwenhuijzen de zaak in 1861 te regelen met de benoeming van de zoon van de verbannen vorst.

Dat ook het gouvernement zijn houding tegenover de inlandse vorstenhuizen goedkeurde, bleek uit zijn benoeming in 1859 tot gouvernements-commissaris in de Zuider- en Oosterafdeling van Borneo. Hierbij werd het opstandige vorstenhuis van Bandjermasin onttroond en het gebied ingelijfd bij de direkt bestuurd gebieden.

In 1863 werd Nieuwenhuijzen naast zijn functie van resident van Soerakarta benoemd tot waarnemend resident van Djokjakarta. Aanleiding hiertoe was de geestesziekte van resident Brest van Kempen en het vermoeden, dat de sultan Djokja misbruik van deze omstandigheid had gemaakt. Na zijn onderzoek en rapportage hierover aan de gouverneur-generaal kon hij van het waarnemerschap worden ontheven en werd hij in juni 1863 opgevolgd door resident Arriëns.

In 1864 werd Nieuwenhuijzen een tweejarig ziekteverlof naar Nederland toegekend, een periode die hij niet zou volmaken vanwege zijn benoeming tot lid van de Raad van Nederlands-Indië in 1865. Na het onverwacht overlijden van de vice-president van de Raad, mr. A. Loudon, werd hij in 1868 met de waarneming van deze functie belast. Bij K.B. van 25 juli 1869 nr. 20 volgde zijn definitieve benoeming tot hoogste ambtenaar naast de gouverneur-generaal.

Uit zijn verlofdagen in Nederland stamt zijn vriendschap met de liberale staatsman Fransen van de Putte. Een vriendschap, die hem later direkt zou betrekken bij het ontstaan van de Atjeh-oorlog. Op voordracht van minister Fransen van de Putte benoemde de gouverneur-generaal, mr. James Loudon, Nieuwenhuijzen in februari 1873 tot gouvernements-commissaris voor Atjeh. Hij werd meegezonden met het expeditionaire leger, dat de sultan van Atjeh tot inkeer moest brengen. Toen de commissaris tijdens de onderhandelingen met de vorst geen genoegdoening kreeg, reikte hij op 26 maart 1873 de door Loudon ondertekende oorlogsverklaring uit, waarmee de Atjeh-oorlog een feit geworden was.

De verantwoording voor de mislukking, waarop de expeditie uitliep, kwam op de schouders van Loudon terecht, die op zijn beurt de commissaris beschuldigde door hem misleid te zijn ten aanzien van het terugtrekken van de troepen.

De gouverneur-generaal stelde een commissie in, die het gehele verloop van de expeditie moest onderzoeken. Nieuwenhuijzen weigerde zijn medewerking aan het onderzoek. Het rapport van 1500 pagina's zou in 1874 verschijnen. Loudon wilde niet zover gaan een eervol ontslag voor Nieuwenhuijzen aan de minister voor te stellen. De vriendschap tussen Nieuwenhuijzen en Fransen van de Putte stond echter garant voor een veilige aftocht, die in een onderhandse telegramwisseling werd geregeld. Hij kreeg eervol ontslag en werd per 1 oktober 1873 gepensioneerd. Door de ruchtbaarheid, die aan de Atjeh-kwestie werd gegeven zouden publiekelijke verwijten hem nog jaren blijven achtervolgen. Nieuwenhuijzen overleed op 7 november 1892 in Den Haag.

Als nevenfuncties van Nieuwenhuijzen kunnen genoemd worden:

- vendumeester in Banjoemas (1843-1844), Bagelen (1843-1847) en Probolinggo (1854-1855),
- lid van de Sub-Commissie van Onderwijs te Soerabaja (1851-1854),
- lid van de Commissie voor het afnemen van Indische Ambtenaarsexamens (1864-1873),
- voorzitter van het watersnoodfonds op Java (1869-1873).

BRONNEN

De inleiding werd samengesteld met behulp van hetgeen uit het archief naar voren kwam en de volgende literatuur:

P. van 't Veer - *De Atjeh Oorlog*; Amsterdam 1979.

S.E.W. Roorda van Eysinga - *Solo en de resident Nieuwenhuijzen*; zie inv. no. 26.

Encyclopaedie van Nederlandsch Oost-Indië; Amsterdam 1919.

Stamboeken van Oost-Indische ambtenaren; archief Ministerie van Koloniën.

Met dank voor de gegevens verstrekt door het Gemeentearchief Amsterdam en het Centraal Bureau voor Genealogie in Den Haag.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Hoe het archief inderdaad door het Koninklijk Instituut is geacquireerd is niet bekend.

Het mag merkwaardig heten, dat deze interessante verzameling tot op heden onopgemerkt is gebleven. Althans in de literatuur en in de gids van drs. F.G.P. Jaquet "Sources of the history of Asia and Oceania in the Netherlands, part II, sources 1796-1949" worden geen verwijzingen naar dit archief aangetroffen. Van belang is dit archief voor de ontwikkeling in de 19e eeuw van de verhouding tussen de zelfbesturende vorstendommen en het opdringende Nederlands-Indische gouvernement, waar Nieuwenhuijzen een belangrijk aandeel in heeft gehad. Na zijn pensionering ontving Nieuwenhuijzen van het Ministerie van Koloniën de opdracht alle nog onder hem berustende originele archiefbescheiden over te dragen aan het Nederlands-Indisch gouvernement. Hij heeft kennelijk slechts gedeeltelijk aan deze opdracht voldaan. In dit archief werden althans o.a. diverse originele brieven van de sultans van Siak, Riouw, Bandjermasin en Atjeh aangetroffen.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is voor langere tijd in beheer, niet in eigendom verkregen.

Het archief van Frederik Nicolaas Nieuwenhuijzen werd in 1985 overgedragen door de afdeling Sociaal-Wetenschappelijk Onderzoek van het Koninklijk Instituut voor de Tropen in Amsterdam aan de Tweede Afdeling van het Algemeen Rijksarchief. Dank gaat hierbij uit naar de heer R.A. Bekius, bibliothecaris van de betreffende afdeling.

Inhoud en structuur van het archief***VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING***

Het archief werd geordend aan de hand van de functies, die Nieuwenhuijzen in Nederlands-Indië heeft bekleed, met de aantekening dat niet van al zijn functies stukken bewaard zijn gebleven. Ook archiefmateriaal van later datum, dat betrekking heeft op een in een bepaalde periode uitgeoefende functie is bij die betreffende functie gevoegd. Ten aanzien van de raadpleging gelden geen beperkende bepalingen.

Verwant materiaal***BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN***

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN

A. ALGEMEEN

- 1** Stukken betreffende zijn dienstverband bij de Nederlands-Indische overheid: aanstelling, bevorderingen, speciale missies, financiële kwesties, onderscheidingen etc.,
1835-1876. 1 band
De stukken van na 1862 bevinden zich losbladig in de band.
- 2** Processen-verbaal van overgave en overname van goederen, archieven, kasgelden etc. opgemaakt bij gelegenheid van het op- en aftreden van Nieuwenhuijzen als bestuurlijk ambtenaar,
1843-1864. 1 omslag
- 3** Briefwisseling in verband met zijn pensionering,
1874. 1 omslag

B. AMBTENAAR BINNENLANDS BESTUUR**1. ASSISTENT-RESIDENT IN DE NOORDERDISTRIKTEN VAN MAKASSAR, 1847-1849**

- 4** "Beschrijvende statistiek", memorie van de hand van assistent-resident Nieuwenhuijzen betreffende de algemene situatie in de Noorderdistrikten van Makassar, met aanhangsel. Minuut. 1849. 2 delen
- 5** Rekeningen opgemaakt door assistent-resident Nieuwenhuijzen van de geïnde politieboeten en vertieningsgelden in de Noorderdistrikten van Makassar, Afschriften. 1849. 2 katernen
- 6** Briefwisseling met H.J. Lion, redakteur van het Bataviaasch Handelsblad, houdende een polemieek na de publicatie van een artikel over de bedenkelijke rol van staatsraad De Perez bij de Boni-expeditie, 1859. 1 omslag

2. ASSISTENT-RESIDENT VAN MADOERA, 1853-1855

- 7** Memorie betreffende de algemene situatie en het gevoerde bestuur in het regentschap Madoera opgemaakt door assistent-resident Nieuwenhuijzen. Minuut. 1854. 1 deel
- 8** Ingekomen brief van de resident van Soerabaja over het rekest van Raden Machmoet om benoemd te worden tot distriktshoofd van Sampang; met de minuut van het hierover uitgebrachte advies van Nieuwenhuijzen, 1855. 2 stukken
De bijlagen bij de ingekomen brief ontbreken.

3. RESIDENT VAN RIOUW, 1855-1857**ALGEMEEN**

- 9** "Verslag eener reis naar de eilanden Semboelang, Karas en Kelong onder Riouw gelegen, door Baumgardt resident van Riouw in december 1849 ondernomen; bevattende tevens eene beschrijving van de gambier- en peperkultures en eene beschrijving over de oorzaken die tot eenen voortdurende achteruitgang der Chinezen onder het gebied van Riouw gevestigd aanleiding geven". Afschrift. 1849. 1 deeltje
- 10** Ingekomen brief van de Staatscommissie betreffende Nederlandse

kolonisatie in Nederlands-Indië begeleidende het rapport van oud-resident Willer over de mogelijke ontwikkeling van het gewest van Riouw; met minuut van de uitgaande brief van Nieuwenhuijzen, 1858. 1 omslag

- 11** Kopieën van het met Groot-Brittannië gesloten Londens Traktaat van 1824 over de invloedssferen op Sumatra; met afschrift van het verdrag tussen de Engelse Oost-Indische Compagnie en de sultan van Atjeh uit 1819. 1 deeltje

KWESTIE ROND HET SULTANAAT LINGGA RIOUW

- 12** Dagelijkse aantekeningen van resident Nieuwenhuijzen omtrent de Lingga Riouw keste, februari-juni 1856, november 1857-februari 1858. 1 omslag
- 13** Minuut-teksten van het kontrakt gesloten met de sultan van Lingga Riouw, in het Nederlands en het Maleis; met toelichtende nota van resident Nieuwenhuijzen, 1857. 1 omslag
- 14** Verzoekschrift van de sultan van Lingga Riouw aan resident Nieuwenhuijzen bevattende een artikelsgewijze nota van bezwaren tegen het nieuwe kontrakt; met minuut-nota van beantwoording, z.j. (1857). 1 omslag
- 15** Artikelsgewijze aantekeningen uit het in 1830 gesloten traktaat met de sultan van Lingga Riouw, z.j. 1 omslag
- 16** Minuut-nota van Nieuwenhuijzen in reactie op een artikel in het Tijdschrift voor Nederlands-Indië, waarin hij beschuldigd wordt van ambtsmisbruik bij de onderscheiding van personen, die de onlusten in Riouw zouden hebben gedempt; met ingekomen brieven, 1857. 1 omslag
- 17** "Opgaaf der wettig bestaande en werkende belastingen in het rijk van Lingga Riouw en Onderhoorigheden", minuut-nota met bijbehorende staten en overzichten, z.j. (1857) 1 omslag
- 18** Akte van overeenkomst tussen de resident en de rijksbestierder van Riouw inzake de opvordering van het wrak van een gestrand barkschip, Minuut. 1857. 1 stuk

KWESTIE ROND HET SULTANAAT SIAK SRI INDRAPOERA

- 19** Nota betreffende de historische ontwikkelingen van de verhouding van het gouvernement met het landschap Siak Sri Indrapoera opgesteld door Nieuwenhuijzen als commies ter Algemene Secretarie, Afschrift.
1840. 1 katern
- 20** Stukken in verband met het traktaat gesloten met het sultanaat Siak Sri Indrapoera, Meest in het Maleis, afschriften.
1858 en z.j. 1 omslag
- 21** Ingekomen brieven van de sultan van Siak Sri Indrapoera in arabisch schrift; met bijgevoegde transcripties naar het Maleis in romeins schrift,
z.j. (1858). 1 omslag
- 22** Briefwisseling met en betreffende de onrechtmatige vestiging "Klapa Patie" van de Engelsman Wilson op het eiland Bengkalis, Minuten en afschriften.
1857. 1 omslag
- 23** Instructie voor de commandant van de militaire bezetting op het eiland Bengkalis opgesteld door de resident van Riouw, Minuut.
1860. 1 stuk

4. RESIDENT VAN SOERAKARTA, 1858-1864

- 24** Ingekomen brief van een spion handelend over corruptie en illegale daden van Chinezen in Soerakarta; in het Javaans met Nederlandse vertaling,
1860. 2 stukken
- 25-27** Stukken betreffende de commotie na de publicatie van het artikel "Solo en de resident Nieuwenhuijzen" in de Java Bode door S.E.W. Roorda van Eysinga,
1864-1866. 4 deeltjes en 2 omslagen
- 25** Ingekomen brief met bijlage van het Ministerie van Koloniën en minuten van door Nieuwenhuijzen in reactie hierop verzonden brieven, 1864.
- 26** Gedrukte brochures van de hand van Roorda van Eysinga getiteld: "Mijne verbanning, de officiële waarheid", "De Liberalen en mijne verbanning", "Mijne verbanning en mijn vloekzang" en "Eene ontleding van "Onze Koloniale Staatskunde", 1865-1866.
- 27** Correspondentie betreffende de door Roorda uitgesproken beschuldiging van corruptie aan het adres van G.L. Dorrepaal te Semarang met medeweten van

Nieuwenhuijzen, 1865.

- 28** Ingekomen brief van het Ministerie van Koloniën naar aanleiding van de illegale verspreiding van het gedicht "De vloekzang: de laatste dag der Hollanders op Java" in Soerakarta, met minuut van uitgaande brief, 1864. 2 stukken
Het was toen nog onbekend dat S.E.W. Roorda van Eysinga de auteur was.
- 29** Afschrift van het verdrag van vriendschap in 1812 gesloten tussen luitenant-gouverneur Raffles en de Soesoehoenan, Pakoe Boewono IV, z.j. 1 katern
- 30** Briefwisseling tussen het gouvernement en de vorsten van Soerakarta uit de periode 1826-1830 betreffende de gezamenlijke bestrijding van Dipo Negoro, Afschriften in het Javaans en het Maleis. 1859. 5 stukken
- 31** Commissoriaal betreffende de plannen tot "huwelijksvereiniging van den Pangeran Adipatti Mangkoe Negoro met de dochter van den Soesoehoenan van Soerakarta". Afschrift. 1848. 1 katern
- 32** Stukken betreffende de betrekkingen met de dynastie van het Mangkoe Negorose Huis en zich voordoende opvolgingskwesaties, In het Maleis en het Javaans. z.j. 1 omslag
- 33** Aantekeningen betreffende de betaling van schadeloosstellingen, onderstanden en pensioenen aan leden van het Hof van de Soesoehoenan, 1860 en z.j. 1 omslag
- 34** Besluit van de gouverneur-generaal met voorafgaande briefwisseling betreffende de machtiging aan Raden Bassa Kerto Pengalassan, na de Java-oorlog geïnterneerd, om op bedevaart naar Mekka te gaan, Afschriften. 1863. 1 omslag
- 35** Nota van resident Nieuwenhuijzen betreffende de landverhuringen in de Vorstenlanden naar aanleiding van een artikel in het Tijdschrift van Nederlands-Indië getiteld "Over den toestand van Soerakarta". Minuut. 1862. 1 omslag
- 36** Ordonnanties en besluiten ter vaststelling van reglementen op de verhuur van landbouwgronden in de Vorstenlanden aan niet-

- autotochtonen,
(1839-1861), 1857, 1861 en z.j. 1 omslag
- 37** Compendium van gepubliceerde besluiten inzake het vestigingsbeleid ten aanzien van Nederlanders en andere Europeanen in de Vorstenlanden, (1818-1857) z.j. 1 katern
- 38** Stukken betreffende de door de vorsten in Soerakarta uitgevaardigde voorschriften voor de inheemse bevolking ten aanzien van grondgebruik en de verhuur ervan, 1855-1860 en z.j. 1 omslag
- 39** Stukken betreffende de belastingheffing in de residentie Soerakarta, z.j. 1 omslag
- 40** Stukken betreffende de exploitatie van bossen in de Vorstenlanden, 1861 en z.j. 1 omslag
- 41** Stukken betreffende de cultures in de residentie Soerakarta, 1862-1864 en z.j. 1 omslag
- 42** Stukken betreffende de opstandige Islam-ijveraar, hadji Achmad Rifangi, 1855. 1 omslag
- 43** "Opgave van de bruggen de duikers gelegen in de residentie Soerakarta, die vanaf juny 1859 tot ultimo 1863 vernieuwd zijn", 1864. 1 katern
- 44** Plattegrond van de residentswoning te Soerakarta, z.j. 1 blad
- 45** Ingekomen brieven van de Mangkoe Negoro, F. prins de Wittgenstein en n.n., 1864 en 1879. 3 stukken
- 5. WAARNEMEND RESIDENT VAN DJOKJAKARTA, 1863**
- 46** Geheim besluit van de gouverneur-generaal waarbij Nieuwenhuijzen wordt benoemd tot waarnemend resident van Djokjakarta en hem een onderzoek naar de situatie aldaar wordt opgedragen; met minuut van het daarop uitgebracht rapport, 1863. 1 omslag
- 47** Telegram- en briefwisseling betreffende de bemoeienis van Nieuwenhuijzen met de verwickelingen als gevolg van de

-
- geestesziekte van de later met ziekteverlof gestuurde resident van Djokjakarta, C.P. Brest van Kempen, 1863. 1 omslag
- 48** Stukken inzake de benoeming en inhuldiging van resident Arriëns als opvolger van Nieuwenhuijzen in Djokjakarta, 1863. 3 stukken
- 49** Register van geheime brieven van de resident van Djokjakarta ten tijde van de opvolging van de overleden Hamengkoe Boewono V, Afschrift. 1855. 1 stuk
- 50** Vertrouwelijke correspondentie met de gouverneur-generaal betreffende de verlening van de titel "Adipati" aan de onechte oudste zoon van de sultan van Djokjakarta, 1863. 1 omslag

C. GOUVERNEMENTS-COMMISSARIS**1. GOUVERNEMENTS-COMMISSARIS IN DE ZUIDER- EN OOSTERAFDELING VAN BORNEO, 1859-1860**

- 51** Register van kontrakten, belastingovereenkomsten en correspondentie in verband hiermee, tussen het gouvernement en de sultans van Bandjermasin gesloten in de periode 1823-1853, z.j. 1 omslag
- 52** Nota's over de situatie in het Bandjermasinse Rijk voor en na het overlijden van sultan Moeda Abdul Rachman; met resumé's van de sedert dit overlijden gevoerde correspondentie en lijst van inheemse vorsten, 1855, 1858-1859. 3 delen
- 53** Agenda's van de briefwisseling van Nieuwenhuijzen als gouvernements-commissaris voor de Zuider- en Oosterafdeling van Borneo: ingekomen brieven, 1859 november-1860 november; uitgaande brieven, 1860 april-december. 3 katernen
- 54** Register van besluiten van de gouvernements-commissaris in de Zuider- en Oosterafdeling van Borneo, nummers 1-10, 1859 november-1860 maart. 1 katern
- 55** Besluiten-nota's betreffende de opheffing van het Rijk van Bandjermasin en de administratieve indeling van de gebiedsdelen, met provisioneel reglement voor het binnenlands bestuur, Minuten. 1860. 1 omslag
- 56** Proclamaties uitgevaardigd door de gouvernements-commissaris in de residentie Zuider- en Oosterafdeling van Borneo, waarbij Pangeran Hidaijat Oellah vervallen wordt verklaard van het rijksbestierderschap over het rijk van Bandjermasin; in het Nederlands en het Maleis met Arabisch schrift, . 1860. Gedrukt 2 bladen
- 57** "Nota betreffende het ontstaan en de ontwikkeling des opstands in de residentie Zuid- en Oosterafdeling van Borneo", minuutnota van de hand van Nieuwenhuijzen, z.j. (1859). 1 deel
- 58** Notulen van de besprekingen gehouden met de besturende pangerans van het rijk van Bandjermasin, 1859. 1 omslag

- 59** Ingekomen brieven bij kolonel A.J. Andresen afkomstig van diverse pangerans van het Martapoerase Hof, 1859 en z.j. 1 omslag
In het Maleis deels met Arabisch schrift.
- 60** Correspondentie met marine-commandant De Haes te Bandjermasin over diens visie op de troebelen in Bandjar, 1860. 3 stukken
- 61** Ingekomen opgaven betreffende de wijze van belastingheffing en de opbrengsten ervan in het rijk van Bandjermasin, z.j. (ca. 1859). 1 omslag
- 62** Correspondentie met de gouverneur-generaal waarin Nieuwenhuijzen machtiging verkrijgt een onjuist artikel van kolonel A.J. Andresen in de Nieuwe Rotterdamsche Courant publiekelijk te weerleggen, 1860. 4 stukken
- 63** Staat van gesneuvelde en gewonde militairen als gevolg van de krijgshandelingen in de Zuider- en Oosterafdeling van Borneo over de periode 1859-1862. 1863. Gedrukt. 1 blad
- 64** Briefwisseling met de gouverneur-generaal en generaal Van Swieten over zijn te geringe dagvergoeding tijdens de vervulling van het gouvernements-commissariaat op Borneo, 1861. 5 stukken
- 65** Ingekomen brieven met minuten van de daarop verzonden adviezen inzake het verlenen van onderscheidingen aan enige personen vanwege hun deelname aan krijgsverrichtingen op Borneo in 1859, 1871 en 1873. 1 omslag
Het betreft het Ereteken voor het bijwonen van belangrijke Krijgsbedrijven ingesteld bij K.B. van 19 februari 1869 nr. 13.

2. GOUVERNEMENTS-COMMISSARIS VOOR ATJEH, 1873

- 66** Ingekomen brief van gouverneur-generaal Loudon over geruchten omtrent een Amerikaanse vloot, die de sultan van Atjeh zou bijstaan, maart 1873. 1 stuk
- 67** Geheim besluit van de gouverneur-generaal waarbij Nieuwenhuijzen wordt benoemd tot gouvernements-commissaris voor Atjeh; met instructie en oorlogsverklaring aan het rijk van

-
- Atjeh, Afschriften.
maart 1873. 1 omslag
- 68** Geheime briefwisseling van de gouverneur-generaal met de gouvernements-commissaris voor Atjeh en diverse andere correspondenten over de verhouding tot het rijk van Atjeh en het verloop van de expeditie, met inhoudsopgave, Afschriften.
februari-juni 1873. 1 omslag
- 69** Journaal van de gouvernements-commissaris op de reis van Batavia naar Atjeh en terug,
maart-mei 1873. 1 stuk
- 70** Ingekomen brieven van Atjehse vorsten en stukken betreffende de onderhandelingen met hen; met nota hieromtrent uitgebracht aan de consul-generaal te Singapore,
maart-april 1873. 1 omslag
Brieven in Arabisch schrift met transcripties naar het Maleis.
- 71** Proces-verbaal van het kriegsberaad aan boord van het marineschip Sourabaya; met het hierna aan de gouverneur-generaal verzonden telegram over het afbreken van de expeditie. Afschriften.
april 1873. 1 omslag
- 72** Geheime brief- en notawisseling met gouverneur-generaal Loudon en minister Fransen van de Putte over de grieven van eerstgenoemde ten aanzien van de rol van Nieuwenhuijzen bij het afbreken van de expeditie tegen Atjeh; met minuut van zijn ontslagaanvraag en telegramwisseling met de minister,
1873-1874. 1 omslag
- 73** Bulletins en buitengewone nummers van de in Batavia verschijnende couranten betreffende het verloop van de expeditie tegen Atjeh, Gedrukt.
1873. 1 omslag
- 74** Nota van minister Fransen van de Putte aan de Tweede Kamer over de betrekkingen van Nederland met Atjeh sinds 1824; met minuutnota van Nieuwenhuijzen in reactie hierop,
1873. 1 omslag
- 75** Stukken inzake de Atjeh-interpellatie in de Tweede Kamer,
1873. 1 omslag
- 76** Afschrift van de nota van de aan Nieuwenhuijzen in Atjeh toegevoegde secretaris Canter Visscher, waarin deze zich verdedigt voor het doen van onjuiste mededelingen aan de gouverneur-generaal over zijn vroegere superior; met ingekomen brief,

-
1873. 1 omslag
- 77** Briefwisseling met de commissie tot onderzoek van het beloop van de expeditie tegen Atjeh, met klad- en minuut-memorie van beantwoording van de 'vraagpunten', 1873 september-oktober. 1 omslag
De Commissie werd ingesteld bij besluit van de gouverneurgeneraal van 18 mei 1873 nr. 1. Nieuwenhuijzen heeft geweigerd de vraagpunten in te sturen aan de commissie, doch ze wel compleet beantwoord.
- 78** Nota van beantwoording van J.F. Koopman, commandant Maritieme Middelen, op de vraagpunten van de Commissie ingesteld bij besluit van 18 mei 1873 nr. 1, augustus 1873. Gedrukt 1 omslag
- 79** Nota's van Nieuwenhuijzen in reactie op publicaties en kranteartikelen, waarin kritiek wordt geuit op zijn functioneren als gouvernements-commissaris voor Atjeh, 1874-1875. 1 omslag
- 80** Topografische kaarten van Atjeh samengesteld door het Topografisch Bureau in Batavia, 1872 en z.j. 2 bladen
schaal 1:1.000.000
afmetingen: 38 x 47 cm
afmetingen: 42 x 48 cm
- 81** Overzicht van de "indeeling en samenstelling der 2e expeditie naar het Rijk van Atjeh", uitgave onder toezicht van de militair opperbevelhebber tevens civiel regerings-commissaris, luitenantgeneraal J. van Swieten, 1874. Gedrukt 1 blad
- 82** Briefwisseling met het Ministerie van Koloniën inzake de overdracht van onder hem berustend archiefmateriaal over Atjeh aan het Indisch gouvernement, 1874. 1 omslag
- 83** Minuut van een uitgaande brief houdende een klacht over de postbezorging in Nederland van brieven uit Atjeh; met hierop ingekomen brief van de minister van Financiën, 1874. 2 stukken

D. LID EN VICE-PRESIDENT VAN DE RAAD VAN NEDERLANDS-INDIË, 1865-1873

- 84** Briefwisseling van Nieuwenhuijzen als lid en vice-president van de Raad van Nederlands-Indië, 1870-1875. 1 omslag
Het betreft de volgende correspondenten:
Alting Mees, mr. J. (1872-1);
Commissie tot oprigting van een standbeeld van Jan Pieterz Coen (1870-2);
Delden, A.J.W. van (Kommissie voor den Watersnood, 1873-1, 1874-2);
Deventer, S. van (lid Raad van Nederlands-Indië, 1873-2, 1874-1, 1875-1);
Kroesen, . (1873-2);
Loudon, mr. J. (Gouverneur-generaal, 1871-2, 1872-2, 1873-1);
Rappard, mr. W. (lid Raad van Nederlands-Indië, 1873-2, 1874-1).
- 85** Ingekomen brieven van partikuliere aard van I.D. Fransen van de Putte, 1864-1874. 1 omslag
- 86** Correspondentie met gouverneur-generaal Loudon betreffende fouten met de etiquette tijdens het bezoek van grootvorst Alexis van Rusland aan Batavia, 1872. 1 omslag

**E. STUKKEN AFKOMSTIG VAN ZIJN ECHTGENOTE, W.L.C.
NIEUWENHUIJZEN-SIJTHOFF VAN KERVEL**

- 87** Ingekomen telegrammen en brieven bij mevrouw W.L.C. Nieuwenhuijzen-Sijthoff van Kervel van gouverneur-generaal Loudon en van haar echtgenoot tijdens zijn verblijf in Atjeh, 1873. 1 omslag
- 88** Ingekomen brieven en beschikkingen in verband met de aan W.L.C. Nieuwenhuijzen-Sijthoff van Kervel verleende onderscheidingen wegens haar inzet voor slachtoffers van de Frans-Duitse oorlog, 1873. 1 omslag